

คู่มือปฏิบัติงาน

กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการ
จัดการเรียนรู้

นายมรกต เครือสิงห์

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๔
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๔ ได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานของกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานของกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาระบบการปฏิบัติงาน เพื่อยกระดับคุณภาพและมาตรฐาน กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาระบบปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดการเรียนรู้ขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติราชการตามบทบาท อำนาจหน้าที่ของกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ รวมทั้งนำไปใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความครอบคลุม ถูกต้องและชัดเจน

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ มีรายละเอียดของกระบวนการ ขั้นตอนการปฏิบัติงานตามภารกิจประจำกลุ่มงาน ตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน รวมทั้งร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง จากการวิเคราะห์บทบาท อำนาจ หน้าที่ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเป็นภาระงาน ขอขอบคุณกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารเล่มนี้ให้สมบูรณ์ สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการจัดการเรียนรู้
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต ๔

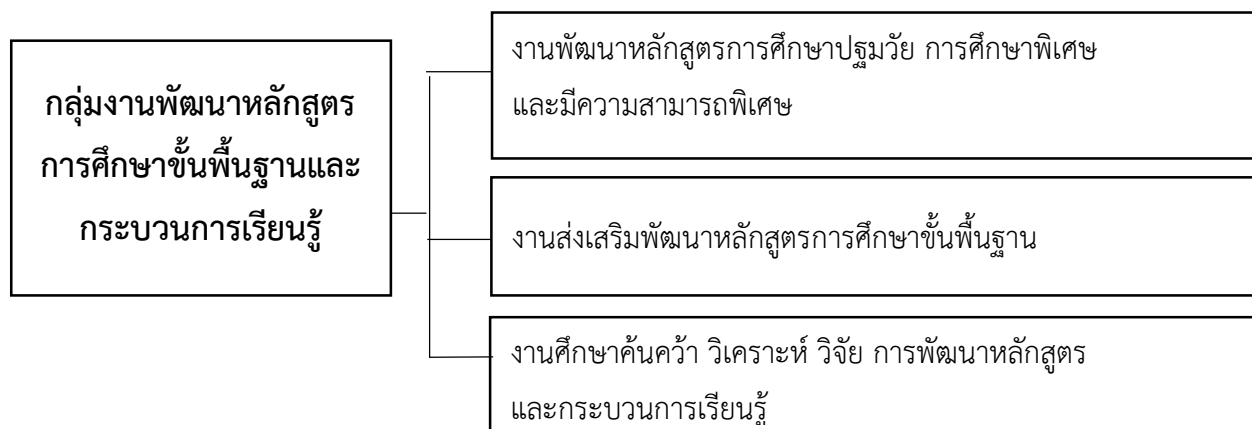
สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กรอบแนวทางการปฏิบัติงานตามขอข่ายภารกิจกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการเรียนรู้.....	1
งานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ และมีความสามารถพิเศษ.....	1
งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	2
งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้.....	3
ขอข่ายภาระงานบุคลากรในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ กระบวนการเรียนรู้.....	3
Flow Chart	6
บรรณานุกรม.....	10

กรอบแนวทางการปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจ

กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

แผนภาพขอบข่ายภารกิจงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

๑.๑ งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษานโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางในการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

๒. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งในและต่างประเทศ

๓. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของสถานศึกษา โดย

๓.๑ พัฒนาครู ผู้บริหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรได้

๓.๒ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

๔. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

๕. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

นักเรียนก่อนวัยเรียน ผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษารอบรู้ถึง ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้โดยครู และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมายและมีความทันสมัยอยู่เสมอ

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๑.๒ งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๒. ศึกษา รวบรวมข้อมูลและจัดทำระบบสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษา ดำเนินการดังนี้

๒.๑ ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

๒.๒ รวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

๓. พัฒนาคู่มือ ผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษา

๔. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

๕. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียน ๒ ภาษา โรงเรียนตามแนวพุทธ (โรงเรียนวิถีพุทธ) โรงเรียนกีฬา โรงเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนอัจฉริยะ

๖. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น Home School การศึกษาที่จัดในสถานประกอบการ ฯลฯ เป็นต้น

๗. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป กระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๘. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียนและการนิเทศภายใน

๙. ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนา

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

นักเรียนวัยเรียนทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูและ ผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรขั้นพื้นฐาน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
๒. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- ๑.๓ งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

๑. ศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
๒. ดำเนินการวิจัยการบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
๓. สนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู ผู้บริหาร

ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง

๔. เผยแพร่ผลงานการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้
๕. นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนางานบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สถานศึกษามีผลการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒

และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ขอข่าภาระงานบุคลากรในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

นายมรกต เครือสิงห์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา คนที่ 2 กรณีผู้อำนวยการกลุ่มไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติราชการได้

มีหน้าที่รับผิดชอบและปฏิบัติงาน ดังนี้

1. กำกับ ดูแลการดำเนินงานกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้และบุคลากรในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ ดังนี้

- งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดกระบวนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

2. ศึกษา สภาพปัญหาและพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

3. ดำเนินการวิจัยการบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

4. สนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้บริหารตลอด

জনস্বার্থ

5. เผยแพร่ผลงานการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนางานบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
7. ศึกษา นโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางในการจัดการศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
8. รับผิดชอบงานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้
 - ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระรวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - ศึกษา รวบรวมข้อมูลและจัดทำระบบสารสนเทศรวมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการ
 - รวบรวมข้อมูล แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร
9. พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
10. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย
11. ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น Home School การจัดการศึกษาที่จัด ในสถานประกอบการ ฯลฯ เป็นต้น
12. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียนและการนิเทศภายใน
13. ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาและนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนา
14. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา
15. ศึกษา สภาพปัญหาทางวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
16. ดำเนินการวิจัยการบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
17. สนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู ผู้บริหารตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง
18. เผยแพร่ผลงานการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
19. นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนางานบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
20. ทำหน้าที่หัวหน้าผู้ขับเคลื่อนและพัฒนากลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์, ศิลปะ
21. นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ทุกโรงเรียน
22. รับผิดชอบดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และนิเทศ ติดตามประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดกลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการศึกษา วารินชำราบ 5
23. ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

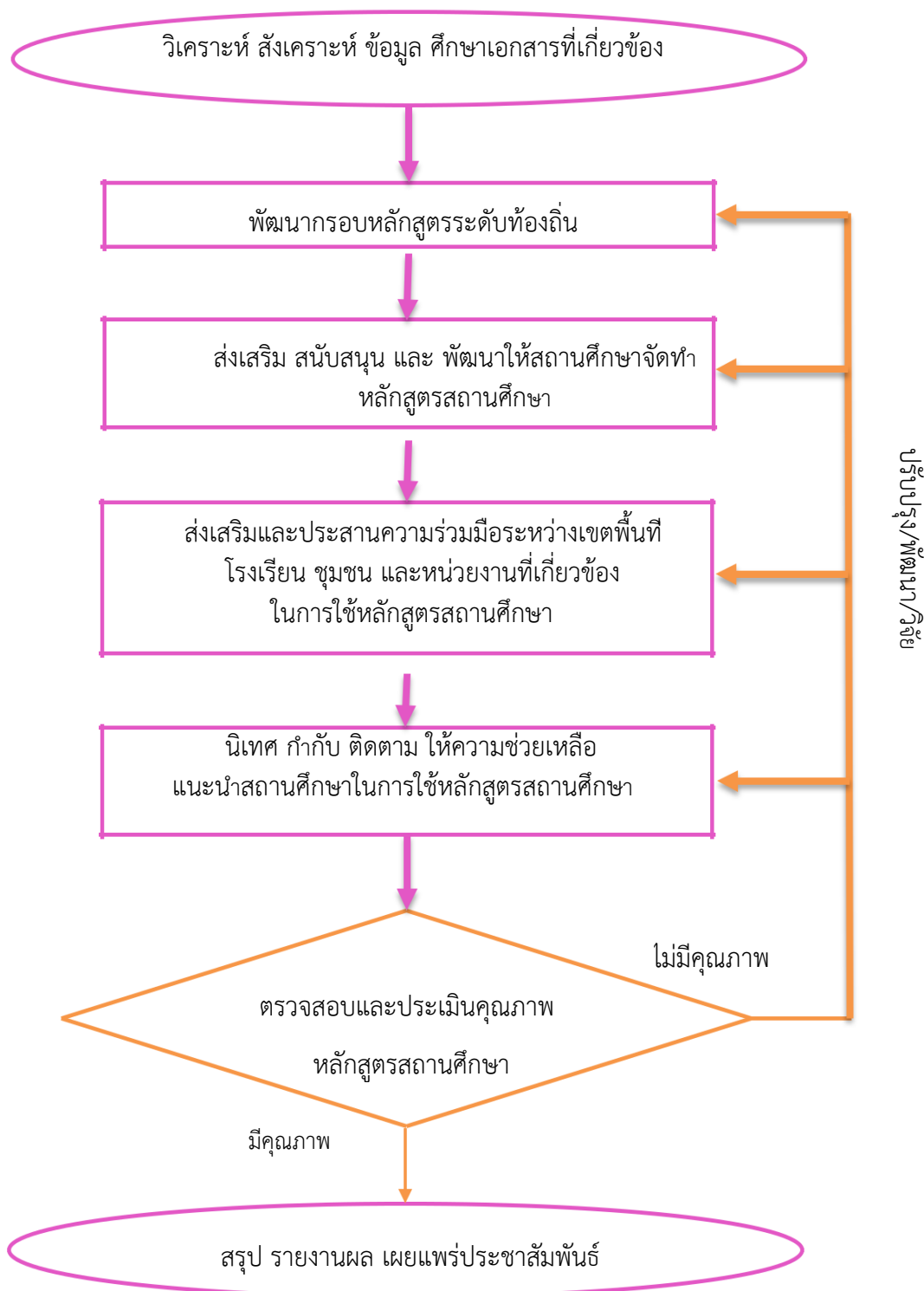
รับผิดชอบ งานนโยบาย / โครงการพิเศษ ดังนี้

- การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดขั้นสูงทางคณิตศาสตร์ โดยใช้นวัตกรรมการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) และวิธีการแบบเปิด (Open Approach)
- การจัดการเรียนการสอน ตามแนวทางการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

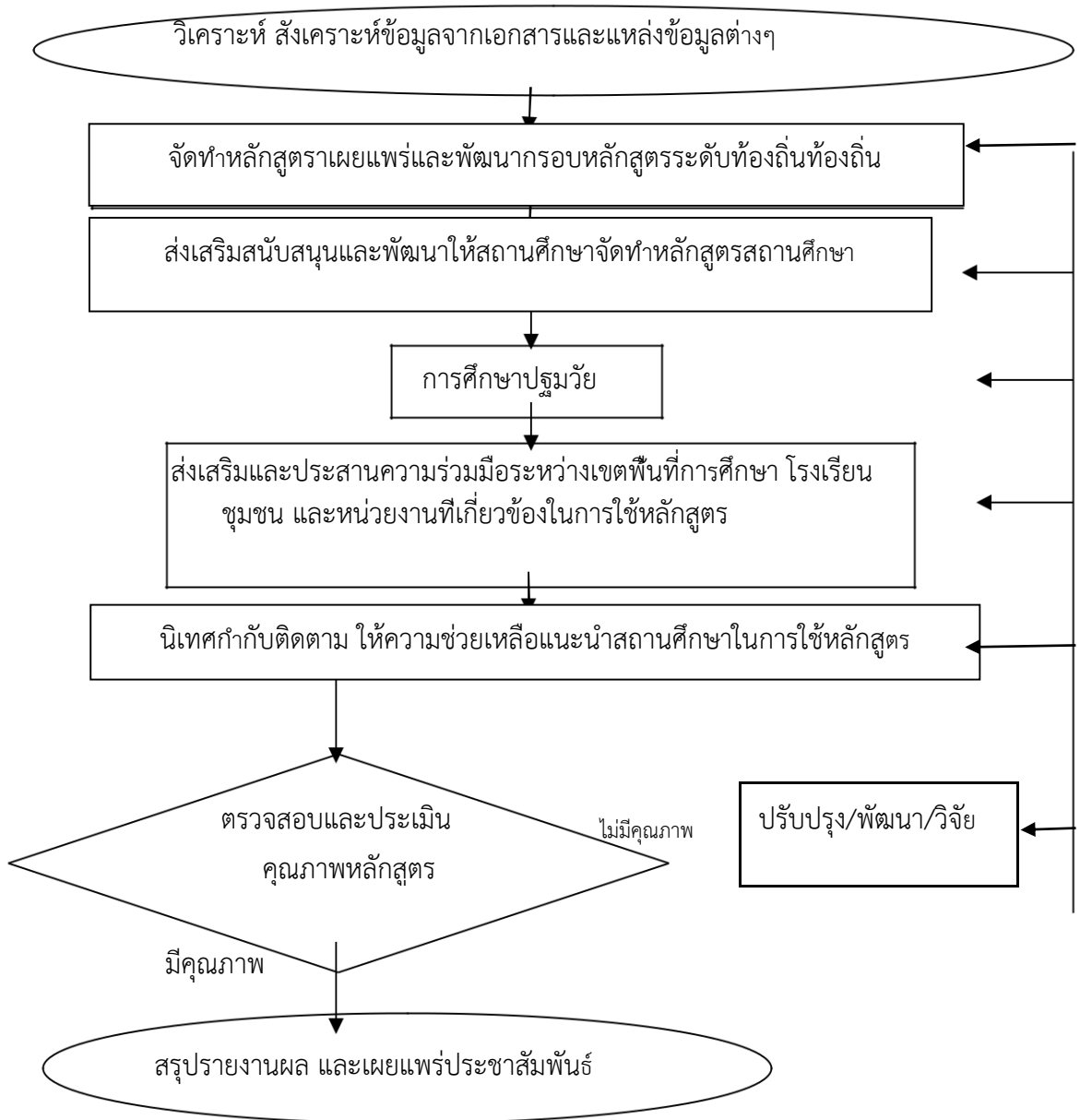
- การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสร้างโอกาสแก่ผู้เรียนและการนิเทศภายในแบบมีส่วนร่วม กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

- พัฒนาการดำเนินงาน PLC รูปแบบการศึกษาชั้นเรียน Lesson Study
- การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง Active Learning ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
- ประเมินเขตสุจริต ITA
- ประเมินสถานศึกษาออนไลน์
- งานตามนโยบาย “เขตก้าวหน้า สร้างคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน”

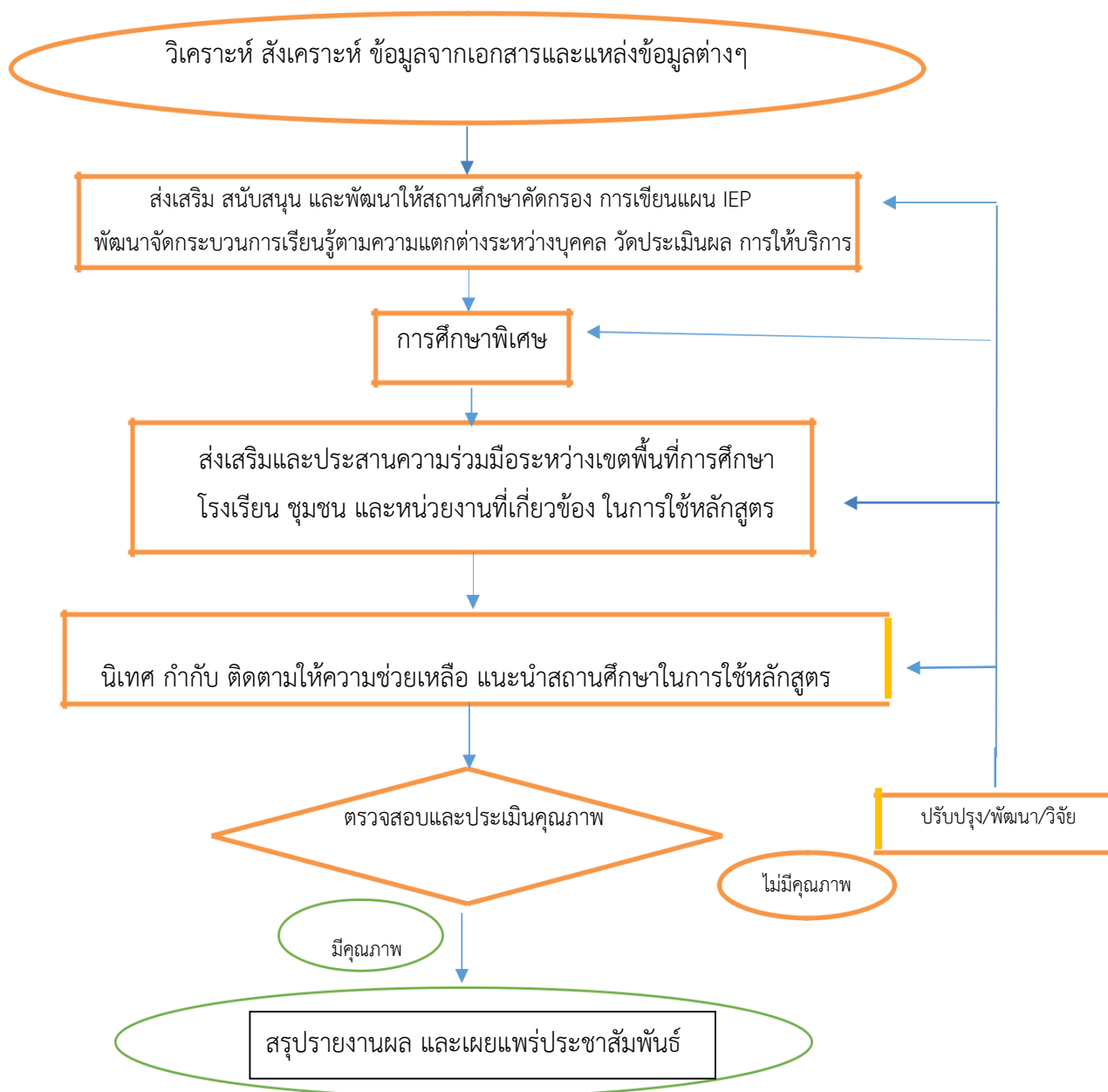
Flow Chart

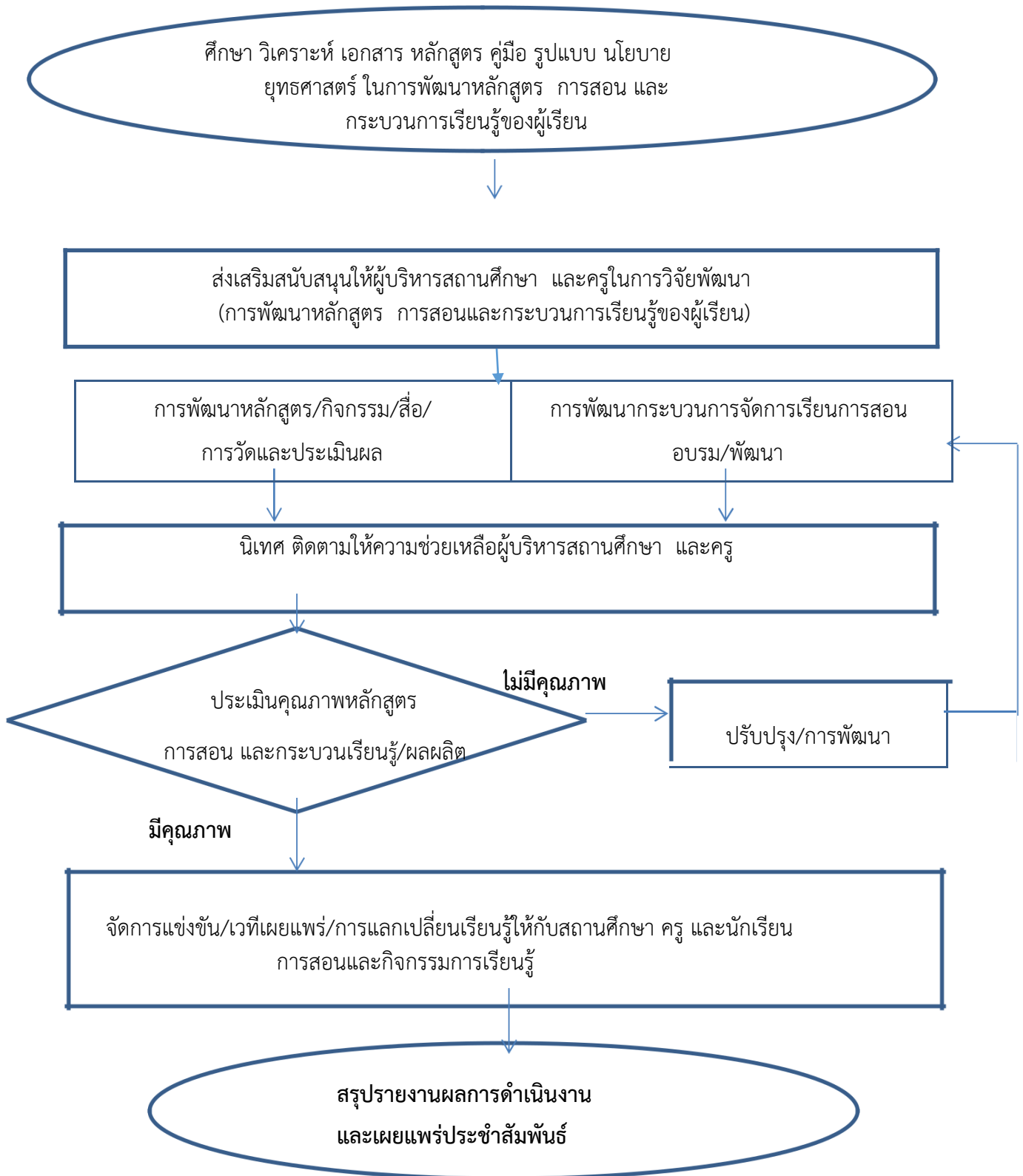
Flow Chart

Flow Chart

Flow Chart

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑.

สำนักนายกรัฐมนตรี. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕). ๒๕๔๕.

_____. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓, ๒๕๕๓.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๒. คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล

การจัดการศึกษา. เอกสาร สพป.บร.๒ ที่ ๒/๒๕๖๑, ๒๕๖๑.